

PŘÍRODNÍ PARK SEČOVELJSKE SOLINE

Na slovinském pobřeží při hranici s Chorvatskem se nachází zajímavá kulturní krajina Sečoveljské saliny. Spolu s mnohem menšími Strunjanskými salinami jsou Sečoveljské saliny označovány někdy jako Piranské saliny. Sečoveljské saliny jsou solná pole, přičemž sůl se zde produkuje tradičními způsoby a postupy (Matyášek J. (ed.) a kol., 2004).

Tato krajina má zvláštní ekologické podmínky podmiňující výskyt rostlin a živočichů. Z rostlin se zde vyskytují halofyty, což jsou druhy přizpůsobené vysoké koncentraci solí v prostředí. Na tomto území se vyskytuje také bohatá ptačí fauna, která čítá až 270 ptačích druhů. Právě rozmanitá a bohatá avifauna byla jedním z důvodů pro vyhlášení této oblasti za krajinný park Sečoveljske saliny a jeho zařazení mezi zvláště významné evropské mokřady, tzv. Ramsarské. Rozloha krajinného parku činí 8,5 ha. Cílem tohoto parku je chránit přírodu a chránit výjimečné přírodní a kulturní hodnoty. Významná je především ochrana vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů (Matyášek J. (ed.) a kol., 2004).

Saliny jsou jediným slovinským územím, kde hnízdí pisila čáponohá (*Himantopus himantopus*), rybák malý (*Sterna albifrons*) a racek bělohlavý (*Larus cachinnans*). Dále zde hnízdí cistovník rákosníkovitý (*Cisticola juncidis*), cetie jižní (*Cettia cetti*), linduška luční (*Anthus campestris*) a konipas luční (*Motacilla flava*). Některým druhům ptáků slouží tato oblast k přezimování nebo jako zastávka při migraci. K těmto druhům se řadí například potáplice severní (*Gavia arctica*), kormorán malý (*Phalacrocorax pygmaeus*), volavka stříbřitá (*Egretta garzetta*), morčák prostřední (*Mergus serrator*), bekasina otavní (*Gallinago gallinago*) nebo vodouš rudonohý (*Tringa totanus*). Typickými halofily jsou v místních podmínkách brakických vod žábronoška solná (*Artemia salina*) a halančík pruhovaný (*Aphanius fasciatus*). Z ryb se zde vyskytuje úhoř říční (*Anguilla anguilla*), cípalové (*Mugil spp.*) a gavúni (*Atherina spp.*). V řece Dragonje se ze sladkovodních ryb nachází např. ouklej obecná (*Alburnus alburnus arborella*), jelec tloušť (*Leuciscus cephalus cabeda*), koljuška tříostná (*Gasterosteus aculeatus*), lipan podhorní (*Thymallus thymallus*), mřenka mramorovaná (*Noemacheilus barbatulus*) a okoun říční (*Perca fluviatilis*). Co se týče výskytu drobných savců, je zde podobné složení jako v našich podmínkách. Vyskytuje se zde bělozubka bělobřichá (*Crocidura leucodon*), myš domácí (*Mus musculus*), myšice křovinná (*Apodemus sylvaticus*), myšice temnopásá (*Apodemus agrarius*), plch velký (*Glis glis*), krtek obecný (*Talpa europaea*) a ježek západní (*Erinaceus europaeus*) (Matyášek J. (ed.) a kol., 2004).

Z rostlin je zde velké množství halofytů, které se nachází především podél řek a na okrajích solných polí. V oblasti Lera se vyskytuje zejména slanorožec rozprostřený (*Salicornia prostrata*). Botanicky zajímavější oblastí je Fontanigge, kde se nachází pravé halofytní louky. Najdeme zde šruchu zelnou (*Portulaca oleracea*) a také levanduli lékařskou (*Lavandula angustifolia*). Okraje salin jsou porostlé pelyňkem pravým (*Artemisia Absinthium L.*) (Krajinski park Sečoveljske soline [online], 2011).

Měličiny při ústí řek jsou charakteristické střídáním vysoké hladiny vody během přílivu a suchem během odlivu. Nachází se zde bahnitá dna, která jsou významná přítomností

extrémně rezistentních organismů. V bahně se nachází mnoho bezobratlých živočichů a celá oblast je prorostlá halofyty (*Krajinski park Sečoveljske soline* [online], 2011).

V severovýchodní části Jadranu leží Terstský záliv, v němž se nachází čtyři menší zálivy. Jedním z nejzajímavějších je Piranský záliv, který je jádrem sporů mezi Slovinci a Chorvaty, protože omývá břehy obou zemí. Tyto země se společně nedokážou shodnout na tom, jak velká část zálivu náleží dané zemi. Rozloha Piranského zálivu činí zhruba 19 km². Právě zde se nachází Sečoveljske saliny, což jsou nejseverněji položené saliny Jaderského moře s tradiční technikou těžby soli (*HedvabnaStezka.cz: cestovatelský portál* [online], 2014).

Solná pole se nachází necelých 7 kilometrů z Piranu směrem k chorvatským hranicím. Slovinci se těžbou soli ze Středozemního moře začali zabývat už ve 13. století a ještě dodnes na těchto největších salinách v zemi leží zářivě bílé hromady. Technologické postupy za stovky let příliš nepodlehly velkým změnám. Není proto divu, že se sem stavují turisté, aby pozorovali zdlouhavý a zajímavý proces získávání této suroviny z mořské vody. Obrovské rovné plochy jsou rozděleny na množství ohraničených polí, jimiž postupně prochází neustále se vypařující a filtrovaná voda. V poslední fázi stačí v mělkých nádržích sesbírat sůl (*HedvabnaStezka.cz: cestovatelský portál* [online], 2014).

Rozsáhlá solná pole slouží k získávání soli odpařováním mořské vody a nachází se při ústí řek Dragonji a Drnice do Jaderského moře. Sečoveljské saliny byly největší z řady obdobných solných polí na pobřeží Slovinska a jsou jediné, které jsou dosud částečně funkční (*Slovinsko* [online], 2006).

Kulturní a technické tradice původních výrobních postupů solné produkce jsou umístěny v solinářském skanzenu, resp. v přírodním muzeu solinářství. Toto přírodní muzeum obsahuje muzejní sbírku, v níž se nachází pracovní nástroje, obrázky, písemnosti a předměty bydlení v solinářském domě (Matyášek J. (ed.) a kol., 2004).

Solné pole se skládá ze soustavy odpařovacích nádrží, oddělených hrázkami, a důmyslného systému kanálů, které tyto nádrže napájejí mořskou vodou. Na severní straně ohraničuje solné pole kanál sv. Jerneje, na jižní straně vlastní tok Dragonji, která tvoří zároveň státní hranici s Chorvatskem. Solné pole se rozděluje na dvě odlišné části – severní Lera a jižní Fontanigge - kanál Dragonji. Lera je dodnes částečně v provozu a získávání soli zde probíhá postaru - ručním způsobem. Plocha je protkána úzkými kolejničkami, po kterých se sváží sůl v malých vozících. Fontanigge je již od konce 60. let 20. století opuštěné, s řadou rozpadajících se kamenných stavení bývalých dělníků. V její části byl vybudován skanzen těžby soli (dva opravené domky, zrekonstruované větrné čerpadlo...), zbytek je ponechán přírodě (*Slovinsko* [online], 2006).

Obě části jsou veřejně přístupné, avšak samostatně, takže nelze mezi nimi přecházet. Lera je přístupná ze vsi Seča. V rámci prohlídkové trasy lze projít hlavní asfaltovou silničkou napříč solným polem až ke kanálu Lery a pak malým okruhem po hrázkách mezi nádržemi. Do Fontanigge se solinářským muzeem je přístup od hraničního přechodu (*Slovinsko* [online], 2006).

Celé území salin je nesmírně hodnotné nejen jako kulturně historická lokalita, ale i z přírodovědného hlediska - jednak jako významné stanoviště vodních ptáků, jednak jako lokalita výskytu vzácných slanomilných rostlin. Mimo jiné se zde vyskytuje i nejmenší savec světa, a to bělozubka nejmenší. Z těchto důvodů byly roku 1989 vyhlášeny Sečoveljske soline jako krajinný park a v roce 1993 byly zařazeny mezi mezinárodně významné Ramsarské mokřady. Některé nejcennější úseky tohoto území jsou prohlášeny přírodními rezervacemi (*Slovinsko* [online], 2006).

Zachování solné produkce je významným kulturním dědictvím a vzpomínkou na kdysi velmi bohatou kulturní krajinu (*Krajinski park Sečoveljske soline* [online], 2011).

Literatura:

MATYÁŠEK J., 2004: Středozezemská oblast. In: Matyášek J. (ed.) a kol.: *Slovinsko: cesty do přírody*. Brno: Masarykova univerzita, 109-113, ISBN 80-210-3392-4.

Zdroje:

Krajinski park Sečoveljske soline [online]. 2011 [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://www.kpss.si/si/intro>

Piranský záliv se solnou historií a středozezemní romantikou. *HedvabnaStezka.cz: cestovatelský portál* [online]. 2014 [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://www.hedvabnastezka.cz/zeme/evropa/slovinsko/16535-piransky-zaliv-se-solnou-historii-a-stredozemni-romantikou/>

Sečoveljské soline. *Slovinsko* [online]. 2006 [cit. 2015-06-11]. Dostupné z: <http://www.mistopis.eu/evropa/slovinsko/Istrie/Saliny.htm>